

29.07.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**29 Temmuz 2020
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

29 Temmuz 2020 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİK

— Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Afet ve Acil Durumlara İlişkin Hizmet Standartları ve Akreditasyon Esaslarının Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik

TEBLİĞLER

- 1416 Sayılı Kanun ve Buna Bağlı Yönetmelik Uyarınca Yurt Dışında Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Öğrencilere Yapılacak Ödemeler Hakkında Tebliğ
- Türk Gıda Kodeksi Gluten İntoleransı Olan Bireylere Uygun Gıdalar Tebliği (Tebliğ No: 2012/4)’nin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ (No: 2020/18)
- Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 164)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 168)

KURUL KARARLARI

— Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun 27/7/2020 Tarihli ve 75935942-050.01.04-[01/88, 89, 90, 91] Sayılı Kararları

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 25/6/2020 Tarihli ve E: 2017/3 (Değişik İşler), K: 2020/4 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 25/6/2020 Tarihli ve E: 2018/7 (Değişik İşler), K: 2020/5 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 25/6/2020 Tarihli ve E: 2018/8 (Değişik İşler), K: 2020/6 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 25/6/2020 Tarihli ve E: 2018/11 (Değişik İşler), K: 2020/7 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 25/6/2020 Tarihli ve E: 2018/126, K: 2020/32 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/6/2020 Tarihli ve 2016/12198 Başvuru Numaralı Kararı

Tarıma dayalı ekonomik yatırımlara yüzde 50 hibe desteği

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar yayınlandı.

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar yayınlandı.

Karar kapsamında, tarıma dayalı ekonomik yatırımlar ile kırsal ekonomik altyapı yatırımlarına, proje tutarının üst limitinin yüzde 50'sine kadar hibe desteği verilecek.

Bu kapsamda, tarımsal üretimin işlenmesi, kurutulması, dondurulması, depolanması ve paketlenmesine yönelik yatırımlar, tarımsal üretime yönelik sabit yatırımlar, tesislerle ilgili yenilenebilir enerji kaynakları yatırımları, su ürünleri yetiştiriciliğine yönelik yatırımlar, gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına ilişkin yatırımlar desteklenecek.

Yeni yatırımlar yanı sıra tamamlama, modernizasyon, kapasite artırımı ve teknoloji yenileme yatırımları da destek kapsamında olacak.

Kırsal ekonomik altyapı yatırımları kapsamında desteklenecek yatırım türleri şunlar:

Aile işletmeciliği faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri, arıcılık ve arı ürünlerine yönelik yatırımlar, bilişim sistemleri ve eğitimi, el sanatları ve katma değerli ürünler, ipekböceği yetiştiriciliği, su ürünleri yetiştiriciliği, tarımsal amaçlı kooperatif ve birlikler için makine parkı, tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği.

Tarım ve gıda ürünü girişinde yetkili idareler belirlendi

Tarım ve Orman Bakanlığı kontrolüne tabi ürünlerin ülkeye girişinde yetkili gümrük idareleri ile resmi kontrolleri yapmaya yetkili il tarım ve orman müdürlüklerine yenileri eklendi. Ticaret Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı'nın, "Tarım ve Orman Bakanlığı Kontrolüne Tabi Belirli Ürünlerin Girişine Yetkili Gümrük İdareleri ile Resmi Kontrollerini Yapmaya Yetkili İl Tarım ve Orman Müdürlüklerinin Belirlenmesine Dair Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ"i Resmi Gazete'de yayımlandı.

Değişiklikle, zirai karantina kontrolüne tabi tohum, fide, fidan ve çiçek soğanları gibi çoğaltım materyali ile zirai karantina kontrolüne tabi diğer bitki ve bitkisel ürünlerin Türkiye gümrük bölgesine girişinde kullanılacak gümrük idareleri arasına Şanlıurfa Ceylanpınar Gümrük Müdürlüğü eklendi.

Serbest dolaşıma giriş rejimi, dahilde işleme rejimi, hariçte işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ve geçici ithalat rejimine tabi tutulmak istenen gıda, gıda ve yem sanayisinde kullanılan bitkisel ürünler ve gıdyla temas eden madde ve malzemelerin ithalatında, gıda ve yem güvenilirliğine ilişkin resmi kontrollerin yapılacağı müdürlükler arasına da Aydın ve Bolu il tarım ve orman müdürlükleri dahil edildi.

Şanlıurfa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü de sınır ticareti kapsamındaki eşyanın resmi kontrollerini yapmaya yetkili müdürlük olmaktan çıkarıldı.

Mamul haldeki alkollü içkilerin giriş işlemlerinin yapılacağı gümrük idareleri ile bu eşyanın serbest dolaşıma giriş işlemlerinin gerçekleştirileceği gümrük idareleri arasına da iki yeni birim eklendi. Buna göre, eşyanın Türkiye gümrük bölgesine girişinin yapılacağı gümrük idareleri arasına İpsala Gümrük Müdürlüğü, serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulacağı gümrük idareleri arasına da Tekirdağ Gümrük Müdürlüğü dahil edildi. Tebliğ 30 gün sonra yürürlüğe girecek.

Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ilanları 2 saatte yayında

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, "Uygulama ile ticaretle işlemlerin hızlı gerçekleşmesi ihtiyacı karşılanmış oldu. Uygulamanın devreye alındığı 1 Temmuz'dan itibaren yaklaşık 7 bin 500 ilan elektronik ortamda Birliğimize aktarıldı ve yayımlandı" dedi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından çıkarılan Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yapılan dijital dönüşüm sayesinde, elektronik ortamda intikal eden ilanlar 2 saat içerisinde yayımlanmaya başladı.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, yazılı açıklamasında, TOBB ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü iş birliği projenin başlatıldığını bildirdi.

Projeyle Merkezi Sicil Kayıt Sisteminde (MERSİS) gerçekleştirilen tescili ihtiva eden ilanın, elektronik ortamda gazete müdürlüğüne aktarıldığını ve en geç 2 saat içerisinde gazetede yayımlandığını aktaran Hisarcıklioğlu, uygulamanın, 1 Temmuz 2020 itibarıyla pilot oda olarak seçilen Ankara Ticaret Odasında devreye alındığını anımsattı.

Hisarcıklioğlu, yaygınlaştırma çalışmaları süren proje kapsamında, 124 odanın 300 ticaret sicili müdürlüğü personeline eğitim verildiğini ve uygulamanın eğitimine katılan

odalarda da devreye alındığını bildirerek, "Uygulama ile ticarette işlemlerin hızlı gerçekleşmesi ihtiyacı karşılanmış oldu. Uygulamanın devreye alındığı 1 Temmuz'dan itibaren yaklaşık 7 bin 500 ilan elektronik ortamda Birliğimize aktarıldı ve yayımlandı. Günlük olarak 1000'in üzerinde ilanı elektronik ortamda almaya başladık." ifadesini kullandı.

Bu yılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi için dijital dönüşüm yılı ilan ettiklerini belirten Hisarcıkloğlu, gazetenin yazılım alt yapısının yenilendiğini, internet sitesinin güncellenerek, e-Devlet Kapısı üzerinden veya e-imza ile de giriş yapılabildiğini aktardı.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ve İç Ticaret Genel Müdürlüğü bürokratlarına gösterdikleri iş birliği ve katkıları için teşekkür eden Hisarcıkloğlu, TOBB hizmetlerinde dijital dönüşümün süreceğini belirtti.

Açıklamada, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'ne ilişkin bilgi de yer aldı. Buna göre, Türkiye'nin ticari gelişimini gösteren bir arşiv niteliğinde olan ve ticaretin güven içerisinde yürütülmesini sağlayan Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, 1957 yılından bu yana TOBB tarafından çıkarılıyor.

Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nin ilk sayısının yayımlandığı 21 Şubat 1957'den bugüne kadar geçen yayın hayatı içerisinde 16 binin üzerinde nüshası yayımlandı. Bu nüshalar, 5,2 milyon sayfadan oluşuyor ve 17,6 milyon ilan ihtiva ediyor.

Bakan Albayrak duyurdu! Türkiye 33. sıraya yükseldi

Son dakika haberine göre; Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, dünya geneli iş yapma kolaylığı endeksi ile ilgili açıklamada bulundu. Bakan Albayrak, "2017'de iş yapma kolaylığı endeksinde Türkiye, 190 ülke arasında 60. sıradayken bugün 33. sırada." ifadelerini kullandı.

Mini istihdam paketi yürürlüğe girdi

İşten çıkarma yasağının 30 Haziran 2021, kısa çalışma ödeneğinin sektörler itibarıyla 31 Aralık 2020 tarihine kadar uzatılmasını öngören mini istihdam paketi Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak Resmi Gazete’de yayımlandı.

İşten çıkarma yasağının 30 Haziran 2021, kısa çalışma ödeneğinin sektörler itibarıyla 31 Aralık 2020 tarihine kadar uzatılması konusunda Cumhurbaşkanına yetki veren, koronavirüs sürecinde kısa çalışma ve ücretsiz izin uygulayan ve yeniden faaliyete geçen iş yerlerine normalleşme desteği verilmesini öngören mini istihdam paketi Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak Resmi Gazete’de yayımlandı.

Yürürlüğe giren istihdam paketine göre, Cumhurbaşkanı 31 Aralık 2020 tarihine kadar kısa çalışma ödeneğinin süresini sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak uzatabilecek. Koronavirüs sürecinden en fazla etkilenen turizm sektöründe kısa çalışmanın uzatılması bekleniyor.

1 Temmuz’dan önce pandemi nedeniyle kısa çalışma ödeneğine geçen ve çalışanlarını ücretsiz izine çıkaran iş yerlerinin normal çalışmaya geçmeleri halinde 3 ayı geçmemek üzere, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamı İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacak. Yeniden faaliyete geçen iş yerlerine işçi başına aylık 868 lira destek verilecek. Bu destek SGK’ya yapılacak prim ödemelerinden mahsup edilecek. İşverene her bir ay için

sağlanacak destek süresi, kısa çalışma ödeneği veya nakdi ücret desteği verilen süreye göre belirlenecek. Normalleşme desteği alan işverenler, aynı işçiler için bu süre boyunca diğer prim teşviki ve istihdam desteklerinden yararlanamayacaklar. Cumhurbaşkanı 3 aylık süreyi sektörel olarak ayrı ayrı veya bütün olarak 6 aya kadar uzatabilecek.

İşten çıkarma yasağı uzatılabilir

Yürürlüğe giren yasaya göre, belirli iş sözleşmesi, hizmet sözleşmesi ile çalıştırılanlarda sözleşme süresi sona erenler, iş yerinin herhangi bir sebeple kapanması ve faaliyetin sona vermesi, her türlü hizmet alımı ile yapım işlerinde işin sona ermesi durumlarında iş akdi feshedilebilecek. Mevcut düzenlemeye göre, işveren sadece İş Kanununda yer alan ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırılık durumunda iş akdini feshedebiliyordu. Teklifte işten çıkarma yasağı her defasında 3'er aylık dilimlerle olmak üzere 30 Haziran 2021 tarihine kadar uzatılabilir. İşten çıkarma yasağı 17 Nisan'da 3 ay süreyle getirilmiş ve sürenin dolmasının ardından 17 Ağustos'a kadar uzatılmıştı. Bu tarihten sonra 3'er aylık sürelerle işten çıkarma yasağı 30 Haziran 2021 tarihine kadar uzatılabilir. Bu süreçte işveren işçileri ücretsiz izne çıkartabilecek. Ücretsiz izindeki işçiye aylık 1168 lira ödeme yapılacaktır.

İş güvenliği uzmanına erteleme

50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri ile kamuya ait iş yerlerinde iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirilmesi zorunluluğu 31 Aralık 2023 tarihine kadar ertelendi.

Financial Times: Türkiye'de kamu bankaları her gün 1 milyar dolar satıyor

Financial Times, Türkiye'de kamu bankalarının doların yükselmesini engellemek için her gün 1 milyar dolar sattığını iddia etti. Gazeteye konuşan Rabobank'tan stratejist Piotr Matys, "Dünyada doların zayıfladığı bir dönemde, Türkiye'nin lirayı dolara karşı savunmak için savaşmak zorunda kalması dikkat çekici" dedi.

Financial Times, Türk Lirası'nda iki gündür yoğun satış yaşandığını ve kurun Mayıs ayından beri değerinin en düşük seviyeye geldiğini belirtirken, Türk kamu bankalarının kurdaki değer kaybını önlemek için 2 milyar dolar sattığını öne sürdü.

Türk Lirası, salı günü itibariyle dolar karşısında yüzde 1,6 değer kaybı yaşadı, kur seviyesi 6,97'yi gördü. Yetkililer haziran ortasından bu yana kuru 6,85 TL civarında tutmayı başarmıştı.

Primis Player Placeholder

Financial Times'ın haberine göre, İngiliz bir analist, bankaların para birimini korumaya çalışırken pazartesi günü yaklaşık 1,2 milyar dolar sattığını belirtti. Dün saat 10.30 itibariyle de 600 milyon dolardan fazla satış yapıldı. Adını vermek istemeyen uluslararası bir fon yöneticisi ise, bankaların her gün yaklaşık 1 milyar dolar sattığını tahmin ettiğini söyledi.

Habere göre, Merkez Bankası yöneticileri, bu hafta yapılan müdahaleye ilişkin yorum talebine ise cevap vermedi. Merkez Bankası tarafından daha önce de lira için belirli bir seviyenin hedeflendiğini reddedilerek yalnızca yumuşak bir dalgalanmanın olduğu söylenmişti.

Birçok iktisatçı ve yatırımcı, yetkililerin lirayı dolara karşı belli bir seviyede etkili bir şekilde sabitlemeye çalıştıklarını söylüyor. Financial Times, müdahalenin Türkiye için büyük bir maliyet getirerek ülkenin döviz rezervlerini aşındırdığını belirtti.

Amerikan yatırım bankası Goldman Sachs'ın tahminlerine göre, Türkiye bu yıl para birimi müdahalelerine yaklaşık 60 milyar dolar harcadı. Hollanda merkezli Rabobank'tan stratejist Piotr Matys, 'doların zayıfladığı bir dönemde, Türkiye'nin lirayı dolara karşı savunmak için savaşmak zorunda kalmasının dikkat çekici olduğunu' belirterek, Türk Lirası'nın doların bu zayıf durumundan faydalanamadığını öne sürdü.

Hazine dolar cinsi borçlandı

Hazine, dolar cinsi DİBS ve kira sertifikası ihraçları gerçekleştirdi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı dolar cinsi DİBS ve kira sertifikası ihraçları gerçekleştirdi.

Hazine'den yapılan açıklamada, 28 Temmuz 2020 tarihinde doğrudan satış yöntemi ile 29 Temmuz 2020 valörlü, 26 Temmuz 2023 itfa tarihli olarak 6 ayda bir yüzde 1,50 kupon ödemeli 2.5 milyar dolar tutarında ABD Doları Cinsi Devlet Tahvili ile 6 ayda bir yüzde 1,50 kira ödemeli 500 milyon dolar tutarında ABD Doları Cinsi Kira Sertifikası ihracı gerçekleştirildiği belirtildi.

Bakan Varank: Haziranda teşvik tarihimizin rekorunu kırdık

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Varank, "Haziranda 859 belgeyle teşvik tarihimizin rekorunu kırdık. 15,6 milyar liralık yatırım ve 23 binin üzerinde ilave istihdam bekliyoruz." dedi.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, haziranda yatırım iştahının çok güçlü olduğunu belirterek, düzenlenen 859 belgeyle teşvik tarihi rekoru kırıldığını, 15,6 milyar liralık yatırım ve 23 binin üzerinde ilave istihdam beklediklerini bildirdi.

Bakan Varank, Twitter hesabından yaptığı paylaşımında, haziran ayına ilişkin yatırım teşvik verilerini değerlendirdi.

Haziranda yatırım iştahının çok güçlü olduğuna işaret eden Varank, "Düzenlediğimiz 859 belgeyle teşvik tarihimizin rekorunu kırdık. 15,6 milyar liralık yatırım ve 23 binin üzerinde ilave istihdam bekliyoruz." bilgilerini paylaştı.

Varank paylaşımında yılın ilk yarısında yatırım talebinin pandemiye rağmen geçen senenin üzerinde olduğuna dikkati çekerek, aylar itibarıyla düzenlenen teşvik belge sayısı ve yatırım teşvik verilerinin bulunduğu infografiğe de yer verdi.

Buna göre, teşvik belgesi kapsamındaki yatırımların yüzde 61'i imalat, yüzde 20'si enerji, yüzde 13'ü hizmetler, yüzde 3'ü tarım, yüzde 3'ü de madencilik sektöründe bulunuyor.

Ayrıca ocak-haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre düzenlenen belge sayısında yüzde 80, öngörülen istihdamda yüzde 40 ve sabit yatırımda yüzde 14'lük artış göze çarpıyor.

Haziranda 859 yatırım teşvik belgesi düzenlendi.

TBMM, 'sosyal medya' mesaisinin ardından tatile girecek

TBMM, sosyal medya düzenlemesine ilişkin kanun teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasının ardından 1 Ekim'e kadar tatile girecek.

TBMM, sosyal medya düzenlemesine ilişkin kanun teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasının ardından 1 Ekim'e kadar tatile girecek.

Genel Kurulda, AK Parti'nin gündem ve çalışma saatlerine ilişkin grup önerisi kabul edildi.

Buna göre, kamuoyunda sosyal medya düzenlemesi olarak bilinen İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gündemin ilk sırasına alındı.

Genel Kurul bugün, bitmemesi halinde yarın bu kanun teklifini görüşecek. Teklifin kabul edilmesi halinde TBMM, Anayasa'ya göre 1 Ekim Perşembe saat 14.00'te toplanmak üzere tatile girecek.

Öte yandan, İYİ Parti'nin "turizm sektörünün sorunları"; HDP'nin "makroekonomik veriler", CHP'nin "Mustafa Necati Kültür Evi" ile ilgili verdikleri araştırma önergelerinin bugün ele alınması önerileri kabul edilmedi.

Kamu çalışanlarına WhatsApp yasağı: Resmi işlemlerde geçerli olacak

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından hazırlanan rehberde kamu çalışanlarının uyması zorunlu olan bilgi sistemlerindeki tedbirler yer aldı. Söz konusu rehberde göre, WhatsApp ve Telegram yerine yerli mesajlaşma uygulamalarının kullanılması zorunlu hale getirildi. Rehberde kamu çalışanlarına uygulanan zorunluluğun sadece resmi işlemler için geçerli olduğu belirtildi.

Milliyet gazetesinden Kıvanç El'in haberine göre, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından kamu için hazırlanan ve bilgi sistemlerindeki tedbirlerin uygulanması zorunlu olan güvenlik rehberinde yerli sistemlere geçiş önceliği istendi. Rehberde, WhatsApp, Telegram gibi yabancı mesajlaşma programları yerine yerli mesajlaşma programlarının kullanılması zorunluluk haline getirildi.

Kamu personeli özel hayatında bu programları kullanabilecek, ancak kurumsal işlemlerde kullanmayacak. Kamuda "bilmesi gerekenler prensibi" ile evraklara ulaşımın hedeflendiği rehberle tüm kamu kurumlarında siber saldırıların engellenmesi, bilgi sızdırılmasının kontrolünün sağlanması hedefleniyor.

ÜÇ SEVİYE TEDBİR

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, kamu kurumlarının bilgi sistemlerinde karşılaşılan güvenlik risklerinin azaltılması amacıyla başlattığı çalışmayı tamamlayarak, "Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi" yayımladı. Rehberle "Yerli ve milli ürün kullanımının teşvik edilmesi", "Mükerrer çalışmaların ve yatırımların önüne geçilmesi", "Güvenlik tedbirlerinin üç seviyeli olacak şekilde derecelendirilmesi", "Güvenlik tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının denetlenebilmesi" gibi 12 başlıkta hedefler ortaya konuldu.

ZAYIF NOKTALAR

Gizliliği veya erişilebilirliği bozulduğunda milli güvenliği tehdit edebilecek kritik türdeki verilerin güvenliğinin sağlanması amacıyla hazırlanan rehberde göre, kurumun tüm bilgi ve iletişim envanteri ve varlıkları çıkarılacak. Her bir çalışan hazırlanan özel bir anketi dolduracak ve ne kadar kritik bilgiye sahip olduğu ile kimlerin erişim imkanı olduğu tespit edilecek. Buradaki puanlamalara göre, kurumların güvenlik altyapıları da derecelendirilecek. Kurumlar derecelere göre bir altyapı çalışması yapacak ve tüm bilgi işlem altyapıları saldırılara hazır ve

korunaklı olacak. Bu çalışma ile kurumdaki tüm "bilmesi gerekenler prensibi", "zayıf noktalar", "asgari yetkiler", "yetkin personel" başlıklarında tespitler yapılacak. Bu çalışma ile tüm kamu kurumlarının siber saldırılar, bilgi sızdırılması ile evrakların kontrolünün sağlanması hedefleniyor.

YERLİYE ÖNCELİK

Rehberde kurumsal haberleşme amacıyla WhatsApp ve benzeri yabancı mesajlaşma uygulamaları yerine sunucuları kurum kontrolünde olan mesajlaşma uygulamalarının kullanılması da istendi. Rehberde, "Kurumun kendine ait bir haberleşme uygulaması yoksa mesajlaşma amacıyla sunucuları yurt içinde bulunan yerli ve milli uygulamalar tercih edilmelidir. Mevzuatta kodlu veya kriptolu haberleşmeye yetkilendirilmiş kurumlar tarafından geliştirilen yerli mobil uygulamalar hariç olmak üzere mobil uygulamalar üzerinden gizlilik dereceli veri paylaşımı ve haberleşme yapılmamalıdır" denildi.

BİLGİSAYARLARDA KARMAŞIK PAROLA

Rehberde kurum tarafından satın alınan kullanıcı bilgisayarlarının sabit disklerinin veri kurtarmaya imkân sağlamayacak şekilde güvenli silme işlemine tabi tutulduktan sonra sistemlere dahil edilmesi de istendi.

Kuruma dışarıdan gelen e-posta eklerinin çok katmanlı güvenlik analizinden geçirilmesi istenen rehberde, bu içeriklerin, "beyaz liste/kara liste" olarak listelenmesi ve imza tabanlı anti-virüs testinde geçirilmesi istendi. Rehberde, "Bu aşamadan sonra hala kategorilendirilmemiş e-posta ekleri kum havuzunda çalıştırılmalıdır. Kum havuzu çözümlerinde dosyalar yurt içinde yerleşik olan sunucularda taranmalıdır" denildi.

Kuruma uzaktan bağlanacak cihazların; zararlı yazılımdan korunma, işletim sistemi ve uygulama güncelliği gibi hususlarda denetimden geçirilmesi de istenirken kurum politikalarına uygunluğu güvenli uzaktan bağlantı sağlayan sistemler üzerinden kontrol edilmesi belirtildi.

Parola giriş alanlarının uzun ve karmaşık olması istenirken rehberde, "Parola cümle kullanımına izin vermeli ya da teşvik etmelidir. Kurumlar güvenlik gereksinimlerine göre parola politikası belirlemelidir. Ayrıca parolalar için bir en uzun geçerlilik süresi tanımlanmış olmalıdır. Değişen parola fonksiyonu eski parolayı, yeni parolayı ve bir parola onayını kapsamalıdır" denildi.

Almanya, Libya'ya asker yolluyor

Almanya, Libya'da çatışan taraflara yasa dışı yollarla silah temin edilmesini önlemek üzere alınan Birleşmiş Milletler kararını denetlemek üzere Akdeniz'e asker gönderecek.

Alman haber ajansı dpa'nın haberine göre Almanya, "Hamburg" adlı fırkateynini, İrini misyonu kapsamında görev yapmak üzere gelecek hafta 250 askerle birlikte yola çıkaracak.

Fırkateynin ağustos ayı ortasında, Libya açıklarında göreve hazır olması planlanıyor. Geçen hafta Deutsche welle'ye açıklamalarda bulunan Almanya Savunma Bakanı Annegret Kramp-Karrenbauer de, Berlin'in silah sevkiyatı yapan ülkelere karşı planlanan yaptırımlar üzerinde çalıştığını ifade etmişti.

Akdeniz'e fırkateyn gönderileceğini de belirten Savunma Bakanı, "Baskıyı artırmak için kaçak silah sevkiyatı yapanların deşifre edilmesi, ayrıca yaptırımlar uygulanması Dışişleri Bakanlığının gündeminde" demişti.

Ali Ekber YILDIRIM

29 Temmuz 2020

Fındık fiyatı ve ihracattaki gelir tartışması

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2020 ürünü fındık alım fiyatlarını açıkladı. Fiyatları açıklarken ihracat geliri ile ilgili de önemli ama aynı zamanda tartışılacak bilgiler verdi.

Öncelikle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın fındık konusundaki açıklamalarına bakalım. Cumhurbaşkanı Erdoğan aynen şunları söyledi: "Geçtiğimiz yıl Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) 16.5-17 lira ile alıma çıkmıştı. Bu sayede düşme eğilimi gösteren fındık fiyatı sezon içinde 18-20 lira civarında seyretmiş ve böylece üretici alın terinin karşılığını alabilmişti. Fındık ihraç fiyatının 5.8 dolardan 6.72 dolara yükselmesi ile ülkemiz ilave 300 milyon dolar gelir elde etti. Toplam fındık ihracatımız da 2.2 milyar dolar olarak gerçekleşti. Tabii bu rakamları bilmeyenler, bilseler de ne anlama geldiğini kavrayamayanlar, tamamı yalan veya yanlış olan bilgilerle milletimizin kafasını karıştırmak için sürekli uğraşıyor. İster cehaletten, ister art niyetten kaynaklansın bu tür hezeyanları şiddetle bir kenara bırakıyoruz. Bizim muhatabımız da, yetki ve güç kaynağımız da milletimizin ta kendisidir. Onun için bugün yeni sezon fındık fiyatlarını açıklayarak milletimize hizmet etmeyi sürdürüyoruz. Yüzde 50 sağlam iç esasına göre Giresun kalite kabuklu fındık için Toprak Mahsulleri Ofisi'mizin kilogram alış fiyatı 22.5 liradır. Levant kalite kabuklu fındık için ise bu fiyat kilogramda 22 liradır. Ayrıca, yüksek randımanlı fındık tesliminde ortalama kilogram başına 1 lira, alan bazlı mazot ve gübre olarak yine kilogram başına 2 lira destekleme ödemesi yapıyoruz. Böylece fındık üreticisinin kilogramdaki kazancını 25 ila 25.5 lira düzeyine yükseltmiş oluyoruz.

Ayrıca kuru incir, kuru üzüm müdahale alımlarına bu yıl kayısı da ilave edilmiştir. Her alanda üreticimizin yanında yer almaya devam edeceğiz. Bilsinler ki AK Parti iktidarı hiçbir zaman üreticisini, çiftçisini vesairesini yalnız bırakmayacaktır. Her zaman onların yanında yer almaya devam edeceğiz."

Fiyattaki artış yüzde 40

Fındık fiyatının geçen yıl olduğu gibi hasat başlamadan önce açıklanması önemli. Üretici hasada başlamadan fındık fiyatını öğrenmiş oldu. Kabuklu fındık alım fiyatı

geçen yıla göre yüzde 40 artırıldı. TMO geçen yıl Giresun kalite için kilo başına 17 lira, Levant kalite için 16 lira 50 kuruş ve sivri fındık için 15 lira 50 kuruş fiyat açıklamıştı.

Yüzde 40 oranındaki artış ile TMO'nun alım yapacağı ürünler arasında fiyatı en yüksek iki üründen birisi fındık oldu. Diğer ise kırmızı mercimek. Daha önce açıklanan kırmızı mercimek alım fiyatı da geçen yıla göre yüzde 40 artırılmıştı. Buğday alım fiyatı geçen seneye göre ortalama yüzde 22-24, yaş çay alım fiyatı ise yüzde 12.5 civarında artırılmıştı.

Daha önce de yazdığımız gibi, TMO'nun 20 bin ton kabuklu fındık satışında fiyatın 24 liraya çıkması üreticilerde 24 liralık fiyat açıklanır mı beklentisine neden oldu. Ancak, fiyat açıklandıktan sonra konuştuğumuz üreticiler genel olarak fiyatın kabul edilebilir olduğunu dile getirdi.

Geçtiğimiz günlerde rekolte üzerinden yapılan tartışmaların fındık alım fiyatının 20 liranın altında oluşması endişesi yaratmıştı. Bu gerçekleşmedi.

Elbette Türkiye'nin üretimde yüzde 64, ihracatta yüzde 71 söz sahibi olduğu fındıkta üreticinin daha çok kazanması, fiyatın daha yüksek olması, fındıktan zenginlik üretmek için çok önemli. Umarız o günleri de görürüz.

İhracatta 800 milyon dolarlık kayıp var

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, fındık alım fiyatlarını açıklarken ihracatla ilgili de önemli bilgiler verdi. Ancak, ya kendisine verilen bilgilerin eksikliği veya siyasi olarak vermek istediği mesaj nedeniyle son 5 yıllık ihracat verileri yerine geçen yıla göre değerlendirme yapmayı tercih etti.

İhracatla ilgili söylediklerini özetle şöyle: "Fındık ihraç fiyatının 5.8 dolardan 6.72 dolara yükselmesi ile ülkemiz ilave 300 milyon dolar gelir elde etti. Toplam fındık ihracatımız da 2.2 milyar dolar olarak gerçekleşti. Tabii bu rakamları bilmeyenler, bilseler de ne anlama geldiğini kavrayamayanlar, tamamı yalan veya yanlış olan bilgilerle milletimizin kafasını karıştırmak için sürekli uğraşüyor. İster cehaletten, ister art niyetten kaynaklansın bu tür hezeyanları şiddetle bir kenara bırakıyoruz. Bizim muhatabımız da, yetki ve güç kaynağımız da milletimizin ta kendisidir."

Son iki yıllık verilere bakarsanız Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın söyledikleri doğru. Fakat son 5 yıllık verilere bakıldığında fındık ihracatında ciddi gelir kaybı var.

Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği'nin (KFMİB) yayınladığı, TMO'nun Fındık Raporu ile son 5 yıllık ihracat verilerine bakıldığında durum şöyle:

Türkiye, 2015 yılında 240 bin 137 ton iç fındık ihraç ederek 2 milyar 827 milyon dolar döviz girdisi sağladı. Fındığın kilosunu ortalama 11 dolar 77 sente ihraç etti. 2016 yılında ihracat 227 bin 556 ton, ihracat geliri 1 milyar 981 milyon dolar oldu. Kilo başına ihracat 8 dolar 71 sent. 2017 yılında ihracat 269 bin 623 tona yükseldi, ama ihracat geliri bir önceki yıla göre gerileyerek, 1 milyar 876 milyon dolara düştü. Kilo başına fındık ihracat değeri 6 dolar 96 sente düştü. 2018 yılında ihracat miktarı bu kez 279 bin 251 tona yükseldi. İhracat geliri yine düştü ve 1 milyar 635 milyon dolara geriledi. Türkiye 2015'te fındığın kilosunu 11 dolar 77 sente ihraç ederken, 2018'de 5 dolar 86 sentten satabildi. 2019 yılında ise 319 bin 772 ton iç fındık ihraç edildi. İhracat geliri 2 milyar 28 milyon dolar oldu. Fındığın kilosu ortalama 6 dolar 35 sentten ihraç edildi.

Son iki yılın verilerine bakılırsa fındıkta ihracat fiyatı 5 dolar 86 sentten 6 dolar 35 sente yükseldi. Fakat 2015 yılına göre bakılırsa ihracat fiyatı 11.77 dolardan 6.35 dolara geriledi. Türkiye 2015 yılına göre yaklaşık 80 bin ton daha fazla iç fındık ihraç ederken 800 milyon dolar daha az döviz geliri sağlamış oldu. Yani geçen yıla göre 300 milyon dolar kazandık diye sevinebiliriz, ama 2015 yılına göre 800 milyon dolar kayıp olmasını görmezden mi geleceğiz.

Özetle, fındıkta Türkiye'nin hem üretim, hem de ihracatta çok büyük avantajı var. Bu avantajı değerlendirdiğimizde büyük zenginlik yaratabiliriz. Bereketli bir yıl olmasını dilerim.

Türkiye iç fındık ihracatı (yıl bazında)

Yıllar	İhracat miktarı (İç/Ton)	İhracat Birim (Bin \$)	İhracat fiyatı (Kg/\$)
2015	240.137	2.827.316	11.77
2016	227.556	1.981.334	8.71
2017	269.623	1.876.878	6.96
2018	279.251	1.635.236	5.86
2019	319.772	2.028.728	6.35

Koronavirüse dikkat!

Fındık hasadının başlaması ile Karadeniz Bölgesi'ne binlerce mevsimlik işçi gelecek. Doğu ve Güneydoğu'dan fındık toplamaya gelecek mevsimlik işçilerin ulaşımı, sağlık kontrolleri, barınma koşullarının iyileştirilmesi her zamankinden daha özenle yerine getirilmeli. Hem işçilerin hem de bölgedeki üreticilerin koronavirüse yakalanmaması için gerekli önlemler alınmalı.

Alaattin AKTAŞ

29 Temmuz 2020

Yay gerildi, gerildi ve...

✓ *Fazla zorladık kur yayını! Çok gerdik ve işte kaçınılmaz sonuç.*

✓ *En geç sonbaharda denilen kur artışı sanki şimdi başladı. Bu eğilim sürerse "kur artışı-enflasyon-faiz artışı" sarmalı bizi bekliyor demektir.*

Şaşılmaması gereken doların önceki gece bir süreliğine 7 lirayı aşması mıdır, yoksa yeniden klasik düzeyi haline gelen 6.85'e geri dönmesi mi?

Veya dün yeniden yükselen doların gün içinde 6.98'e ulaşması mıdır şaşılmaması gereken?

Ya da bu satırların yazıldığı saat itibarıyla 6.94-6.95'lerde seyretmekte olan doların klasik düzeyine inmesini mi, yoksa 6.90'ın üstünde kalmasını mı şaşırtıcı bulmalıyız?

Sahi şaşırmamız gereken ne?

★★★

Herhalde ekonomik gelişmeleri gerçekçi okuyan hiç kimse, ama hiç kimse, doların bir ayı aşkın süredir tümüyle yatay bir çizgi çizmesini makul bulmaz.

Türkiye sabit kur sistemine geri dönmedi ki dolar bir aydan fazla süredir yatay kalsın.

O nasıl harekettir(!) öyle; bir kuruş, iki kuruş!

Kurun böylesine sabit kalmasını sağlayacak ne oldu yani?

Öylesine küçük bir hareket ki, dedik ya bir kuruş-iki kuruşluk, döviz arz ve talebi adeta hep dengede.

Döviz arzı artsa, kur aşağı gider; gitmiyor.

Döviz talebi artsa, kur yukarı gider; gitmiyor.

Çok büyük bir maharet isteyen öyle bir denge kurmuşuz ki, ne kadar dövize ihtiyaç var, ne bir dolar fazla ne bir dolar eksik, ekonomiye adeta o miktar veriliyor ve kur olduğu yerde duruyor.

Dolayısıyla kurun artmasına ya da düşmesine şaşmak anlamsız. Asıl şaşılması gereken budur, bu yatay gidiştir.

★★★

Türkiye'ye döviz girişinde büyük aksama var.

Turizm sezonu bu yıl neredeyse yok. Yıllık ihracat gelirinin dörtte biri kadar döviz elde ettiğimiz kaynak bu yıl kurudu.

İhracat deseniz, kör topal gidiyor. Tırmanan bir ihracat görmüyoruz, bu pandemi süreci boyunca da göremeyeceğiz. Ekonomisi daralan ülkeler bizden daha fazla ithalat mı yapacak yani?

Uluslararası ticaretteki daralma haliyle taşımacılıktan elde ettiğimiz geliri de olumsuz etkiliyor.

Döviz geliri sağladığımız kalemlerdeki sıkıntı yetmiyormuş gibi yabancılar da Türkiye'deki portföy yatırımlarını azaltıyor ve dolayısıyla döviz çıkarıyor.

Yani döviz yönünden sıkıntımız var, bu kesin. Durum böyleyken nasıl oluyor da kur artmıyor ve sabit kalıyor.

Kur aynı düzeyini koruyor korumaya ama bunu ne pahasına sağlıyoruz.

Bir dizi hesaplama yöntemi olduğu için kesin bir tutar ortaya koymak pek mümkün değilse de şimdiye kadar kurun artmasını engelleyebilmek uğruna milyarlarca dolar harcadığımız ortada. Üstelik bu paranın tümü bizim de değil. Bir yerlerden borç ya da emanet para bulup bunu kuru baskılamak için kullanıyoruz.

★★★

Birileri "Dolar nasıl da sabit kaldı, Türk parası değer yitirmiyor, ekonomide işler yoluna girdi" diye düşünüyor olabilir ama çoğunluk "Nasıl oluyor da dolar bu düzeyde sabit kalabiliyor, bu işin sonu nereye varacak" sorusunu soruyor. Bu soruyu soranlar, kurun böyle uzun süre sabit kalmayacağı konusunda da görüş birliği içinde.

Yay geriliyordu, hem de bir dizi maliyet ödenerek. Ve şu da biliniyordu, yay ancak belli bir noktaya kadar gerilebilir; daha ötesi yoktur, hatta o gergin durumda da çok uzun süre tutulamaz.

Tutulamadı da! İşte önceki gün başlayan hareket ve yeniden 7 liranın üstünün görülmesi.

Türkiye ister ihracat, turizm, taşımacılık gibi kaynaklarla, ister yabancı yatırımcıyı çekerek, ister borçlanarak, bir şekilde döviz bulmak zorunda. Bu gerçekleşmediği takdirde sonuna geldiğimiz anlaşılan swaplarla bu işi daha fazla götüremeyeceğimiz anlaşıyor.

★★★

Kedinin kuyruğunu yakalamaya çalışması gibi bir kısır döngüye girmek üzereyiz.

Kur artışı fiyatları, fiyat artışı kuru tetikleyecek. Kredi faizleri artacak. Buna bir de sonbahara doğru koronanın yeniden hortlaması durumunda ortaya çıkacak durgunluk ve daha ötesi daralma eklenirse bu yıl tahminlerden çok daha kötü geçecek.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Cumhurbaşkanı Erdoğan bu tartışmalar için ne diyor?

29 Temmuz 2020

Ayasofya'nın açılışı ile milletimizin 86 yıllık hayalini gerçekleştiren Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, suni rejim krizi oluşturma çabalarına nasıl baktığını merak ediyordum. O nedenle doğrudan işin kaynağına, yani İletişim Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Altun'a sordum. "Cumhurbaşkanımızın gözünde bu tartışmalar, gündemi zehirlemek için üretilmiş hükümetimizin son dönemde elde ettiği başarıları gölgelemek üzere sahaya sürülmüş suni ve bir o kadar da sorunlu tartışmalardır" dedi. Erdoğan'ın bu tür tartışmalardan rahatsız olduğunun farkındaydım. Çünkü Erdoğan, açık siyaset yapar. Fahrettin Altun işte o noktaya dikkat çekti, "Cumhurbaşkanımızın tavrı açık ve nettir. Ne yazık ki Cumhurbaşkanımızın siyaseti ile açık ve net kavramlar ve hedefler üzerinden rekabet edemeyenler, bu ülkede yıllar yılı yapay rejim krizleri üretmeye çalışmışlardır. Bu son tartışmalar da bu rejim krizi üretmek isteyen vesayet sevdalılarının malzeme oluşturmak arzusundan başka bir şey değildir. Gel gelelim bunların Türkiye sosyo-politik gerçekliğinde bir yeri yoktur. Dolayısıyla Cumhurbaşkanımızın gündeminde de hiç ama hiç yer tutması da söz konusu değildir" diye konuştu. Bir de benden uyarı. Vesayetle savaşıarak gelen Erdoğan, suni rejim krizleri üzerinden yeni vesayet odakları oluşturulmasına izin vermez.

ADIM ADIM CHP-HDP YAKINLAŞMASINA

CHP ile HDP arasında zaten bir yakınlaşma var. 24 Haziran 2018 seçimlerinde HDP'lilerin bir kısmı CHP'nin cumhurbaşkanı adayı Muharrem İnce'ye destek vermiş, bu nedenle Selahattin Demirtaş'ın oyları gerilemişti. CHP'liler de barajı aşması için HDP'yi desteklemişti. Yerel seçimlerde ise HDP, İstanbul ve Ankara'da aday çıkarmayarak CHP'ye önemli bir destek verdi. CHP, İYİ Parti ve HDP'nin desteğiyle 25 yıl sonra İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nı kazanmıştı. Ancak HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, "Bundan sonra açık ittifak yapacağız" demişti. Gazetecilik aynı zamanda fikri takibi gerektiriyor. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu kurultay konuşmasında üç kez Kürt sorunundan söz edince, "Mutfakta bir şeyler pişiriliyor" kuşkusuna kapılıp bir araştırma

yaptım. Kılıçdaroğlu'nun Kürt raporu hazırlanması için bir çalışma yapılmasını istediği bilgisine ulaştım. CHP Lideri'nin "Bir çalışma yapın. Kurultaydan sonra belki açıklarız" dediğini aktarmıştım. CHP'de Sezgin Tanrıkulu ile Canan Kaftancıoğlu'nun da bu çalışmadan haberi olduğu ifade edilmişti.

İYİ PARTİ'NİN TAVRI NE OLACAK?

Kılıçdaroğlu, dün CHP grubunda yine Kürt sorununa değindi. "40 yıldır Kürt sorunu tartışılıyor. Ben buradan CHP Genel Başkanı olarak bu sorunu demokratik standartlar içerisinde, Türkiye'nin bağımsızlığı çerçevesinde çözeceğime söz veriyorum" dedi. Bunun ardından CHP Kürt raporunu açıklar mı bilmiyorum ama bu süreçte CHP ile HDP arasındaki yakınlaşmayı ve İYİ Parti'nin tavrını dikkatle takip etmekte yarar var.

UĞRADIĞI CİNSEL SALDIRIYI MECLİS'TE ANLATACAK

MARDİN milletvekili Tuma Çelik'in cinsel saldırısına maruz kaldığı iddia edilen D.K., Meclis'te oluşturulan hazırlık komisyonu tarafından davet edildi. Tuma Çelik, Mardin Midyat'ta D.K. isimli kadına tecavüz ettiği iddiasıyla HDP'den ihraç edilmişti. Tuma Çelik'in dokunulmazlığının kaldırılması için oluşturulan hazırlık komisyonu D.K.'nin dinlenmesine karar verdi.

D.K.'NİN AVUKATI KONUŞTU

D.K., tecavüze uğradıktan sonra Tuma Çelik ve Süryani Dernekleri Federasyonu Başkanı E.T. tarafından tehdit edildiğini, HDP'den ulaştığı kadın milletvekillerinin ise olayı kapatması için baskı yaptığını iddia etmişti. Hazırlık komisyonunun daveti üzerine D.K.'nin avukatı Adile Gürbüz ile konuştum. "Meclis'ten davet oldu. Ancak D.K.'nin gidip gitmeyeceği belli değil. Giderse ancak bayramdan sonra olur" dedi. Hazırlık komisyonuna D.K. ile birlikte verilen hukuki mücadeleyi paylaşması için avukatı Adile Gürbüz'ün de gitmesi bekleniyor. D.K. tehditler nedeniyle can güvenliğinin sağlanması için korumaya alındı. Cinsel saldırıya maruz kalan D.K.'nin Meclis hazırlık komisyonu tarafından dinlenmesiyle birlikte hem olayın gerçek boyutu, hem de HDP'de kimlere ulaşmaya çalıştığı ve bu işi kapatması için kendisine hangi tür baskı ve tehditlerin yapıldığı ortaya çıkacak.

DİPLOMASİDE ÇAVUŞOĞLU TARZI

DİPLOMASİDE neyi söylediğin kadar ne zaman söylediğin de çok önemli. Aynı zamanda zamanlama ustası olmak gerekiyor.

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, bunu kimi zaman basın toplantısı sırasında, kimi zamanda uluslararası bir toplantıda yapıyor.

İspanya Dışışleri Bakanı Gonzales Laya'nın Ayasofya'dan, "ortak ev" olarak söz etmesi üzerine anında müdahale etti. "Ayasofya camidir. 1453'ten bu yana camidir. 86 yıl müze olarak kaldı" diye düzeltme yaptı.

Tabii her zaman bu denli naif düzeltmeler olmuyor.

Lüksemburg Dışışleri Bakanı Asselborn'a söylediğı gibi. PKK ve YPG konusunda Avrupa'nın tutumunu eleştiren Çavuşoğlu, "Eğer bu kadar çok seviyorsanız bu YPG'lileri, PKK'lıları, zaten ülkelerinizde yeterince var, onları da alır götürürsünüz" demişti.

Bir de NATO toplantısında Fransız parlamenterin toplantıyı terk etmesine neden olan yanıtı vardı.

NATO toplantısında Fransız parlamenter Sonia Krimi, sözde Ermeni soykırımını gündeme getirince Çavuşoğlu, "Soykırım konusunda Türkiye'ye ders verebilecek en son ülke Fransa'dır. Ruanda'da olanları unutmadık. Cezayir'de olanları unutmadık. Fransa önce kendi karanlık tarihine baksın" demişti. Çavuşoğlu, salonu terk eden Fransız parlamenterleri "Ben de sizi alkışlıyorum. Bravo" diyerek alkışlamıştı.

AB Bakanlığı, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Başkanlığı ve Türkiye'nin en kritik süreçlerinde Dışışleri Bakanlığı gibi önemli görevler üstlenen Mevlüt Çavuşoğlu, anında yanıtlarıyla diplomaside kendi tarzını oluşturdu.

Kurlar nereye kadar?

Esfender KORKMAZ

29 Temmuz 2020

Haziran ayında Merkez Bankası TÜFE bazlı reel kur endeksi 69,32 oldu. Bu demektir ki, bir Euro ve bir dolardan oluşan döviz sepeti karşısında TL yüzde 30,68 oranında daha düşük değerdedir.

Dolar da son iki ayda Euro'ya karşı değer kaybetti. Mayıs ayında Euro/Dolar paritesi 1,0852 iken, Dün 1,1713'e yükseldi.

Bu hesaplara göre, denge kur olarak; bu gün doların 5,5 lira dolayında olması gerekirdi.

Kurlar reel ekonomi ve reel piyasaların daha çok etkisinde kalıyor. Psikolojik faktörler ve spekülasyonun da etkisi var, fakat bu etki borsa da olduğu kadar yüksek değildir.

Aslında cevaplanması gereken soru; dünyada dolar düşerken Türkiye de neden artıyor? Nereye kadar artar? sorusudur.

Dolar dünyada düştü; dün itibariyle dolar endeksi 93.848 idi. Aslına bakarsak dolar da kırılğan bir paradır. 2020 Son altı ay içinde dolar endeksinde sert iniş-çıkışlar oldu.

Dolar Endeksi

20 Şubat	:	99,776
9 Mart	:	94,870
19 Mart	:	103,605
28 Temmuz	:	93,848

Dolar endeksinde sepete giren paralar; Japon Yeni, Euro, Kanada Doları, İngiliz Sterlini, İsveç Kronu ve İsviçre Frangı'dır.

Bu şartlarda Türkiye de, kur konusunda bir sonuca gidebilmek için kur artışını frenleyen ve tetikleyen faktörlere bakmak gerekir.

1. Kur artışını (TL'nin değer kaybını) engelleyen faktörler:

TL'nin yüzde 30 daha düşük değerde olması, daha da düşmesini engelliyor.

Durgunluk, ithalat artışını frenliyor. İthalat için Döviz talebi düşük kalıyor.

Merkez Bankası Swap işlemleri ile döviz tutuyor. Kambiyo işlemlerine yüzde 1 vergi getirildi. Kamu bankaları pahalı alıp ucuza döviz satıyor. Özel sektör ve bankalar dış borçlarının bir kısmını (14 milyar dolar) kendi imkanları ile ödediler. Bunlar döviz talebi baskısını düşürdü.

2. Kur artışını körükleyen gelişmeler;

Eksi reel faiz, eğer yatırım ortamı varsa yatırım artışı, ekonomik canlanma ve istihdam artışı yaratır. Ancak bu günkü koşullar olarak yatırım ortamı ve güven olmadığı için, kur istikrarını ve fiyat istikrarını bozuyor.

Merkez Bankası'nın yayınladığı ortalama mevduat faiz oranlarına göre; bir yıla kadar mevduat faiz oranı yüzde 7,53'tür. Yüzde 12 stopajı düşersek ele geçen net reel faiz oranı yüzde 6,6 dır. Bu günkü enflasyonun devam edeceği varsayımı ile reel faiz oranı eksi yüzde 5,34 demektir. Kimse de parasını enflasyona yedirmek istemiyor. Herkes dövize, altına ve gayrimenkule yöneliyor.

Türkiye, dış borç riski yüksek olan ülkeler içindedir. Bu riskin göstergesi, Türk tahvillerinin uluslar arası piyasalarda oluşan risk primidir. İflas halinde olan iki ekonomiyi Venezuela ve Arjantin'i saymazsak, Türkiye'nin CDS oranı 488 baz puan ile dünyanın en yüksek oranıdır. Dış borçların pahalı olması ve çevrilmesindeki zorluk dövize olan talebi artırıyor.

Merkez Bankası rezervlerinin yetersiz olması, dövize yönelmenin bir diğer önemli sebebidir.

Yabancı yatırım sermayesi girmiyor. Mevcut olanda çıkıyor. Dahası güven sorunu nedeniyle kimse parasını Türkiye de tutmak istemiyor. Döviz arzı daralıyor, döviz talebi artıyor.

Nihayet kur istikrarı önünde en büyük sorun; radikal İslam eylemleridir. Bu eylemler Hilafet isteklerine, Diyanet İşleri Başkanı'nın kılıçla hutbe vermesine kadar gitti. Bu radikal eylemler yerli ve yabancı sermayeyi ürkütüyor. Piyasa düzenini ve istikrarı bozuyor. Hükümetin akıllı olması gerekir. Zira ekonominin çıkmaza girmesi, militan eylemlerin getireceği oydan daha fazlasını götürecektir.

Sonuç;

1. Altında, geçmişte aşırı iniş çıkış yaşandı. Her zaman altın üreten ülkelerin manipölasyon yapma riski var. Dünya da tekrar dövize yönelme olacaktır.

2. Kur artışı kaçınılmazdır. Ancak hükümetin ne yapacağı da belirsizdir. Bankalardaki döviz mevduatını bozdurma gibi bir zorunluluk getirirse, ekonomide derin göçük oluşur.

3. Birleşmiş Milletler'in geliştirmekte olan ülkelerin dış borçlarında yapılanmaya gidilmesi önerisi gerçekleşirse, Türkiye kur sorununu daha hafif yaralarla atlatabilir.

İbrahim Kahveci

Bu dini bayramda da o yollar paralı

Yok yok, rahmetli Demirel ve rahmetli Özal'ın döneminde yapılan köprüler ve otoyollar her zamanki gibi bu dini bayramda da paralı değil.

Her dini bayramda olduğu gibi yine her iki rahmetlinin yaptırdığı köprüler ve otoyollar bu sefer de bedava.

Dini bayramlarda bile hep paralı olan ve hala paralı olmaya devam eden, AK Parti döneminde Hazine Garantili Müteahhitlerin yaptığı köprü ve otoyollar bu sefer de paralı.

2018 Seçimlerinde Muharrem İnce bu yolları dini bayramlarda bedava yapacağını açıklamıştı. Bu vaat ile açılan tartışmaya Sn Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'da "Seçimden sonra" demişti.

2018 Seçimleri bitti...

2019 Seçimleri bitti...

2018 yılında Kurban Bayramı geçti 2019 yılında Ramazan ve Kurban Bayramı geçti 2020 yılında Ramazan Bayramı geçti

2020 yılında Kurban Bayramı geldi çattı.

Ama hala verilen seçim vaadi hayata geçmedi. Hala Hazine Garantili Müteahhitlerin yaptığı köprüler ve otoyollar dini bayramlarda paralı.

Biz de buradan bu seçim vaadini yeniden hatırlatmak istedik. Ayasofya gibi maliyeti çok ağır bir hamle döneminde belki yine unutulur ve verilen söz havada kalır diye hatırlatalım dedik.

DÖVİZ HESAPLARINDA REKOR

Önceki gün akşam saatlerinde birden dolar ve euro hareketlendi. Haftalardır 6,85 bandında seyreden fiyatlar bir anda 6,96'yı gördü. Gece yeniden sakince yerine döndü tabii.

Ama dün artık hareket durmadı ve bu sefer gün boyu nerdeyse 6,90'nın üzerinde hareket etti dolar.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) haftalık ve günlük verilerine bakıyoruz.

08 Mayıs haftasında Yabancı Para (YP) mevduatları 218 milyar 675 milyon dolardı. 17 Temmuz haftasında bu tutar 227 milyar 745 milyon dolara yükseliyor.

Ve günlük veriler:

23 Temmuz tarihinde ise döviz hesaplarının büyüklüğü tam 231 milyar 630 milyon dolar oluyor.
Bu bir rekordur.

Yabancı Para mevduatları hiç bu kadar yükselmemişti. Ama asıl sorun şuradadır: 2020 yılının ilk 5 ayında özel sektör 18,7 milyar dolar dış borç ödemesine rağmen döviz hesapları rekor kırmıştır.

Bol keseden verilen TL kredilerinin eninden sonunda döviz hesabı olarak karşımıza çıkacağını bilmiyor muyduk?

Ah dış güçler ahhh...

MERKEZİN REZERV ERİMESİ

Aslında çok detaylı bildiğim bir konu değil. Sadece açıklanan bilgilerle vereceğim.

Merkez Bankasının "Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi" tablosu var. Aylık olarak yayınlanıyor.

Bu veride şu maddeye dikkatle bakıyorum: Yurt içi para karşılığında döviz forward ve future'ların toplam açık ve fazla pozisyon büyüklükleri (para swaplarının gelecekteki bacağı da kapsar) Bu madde diyor ki; Şubat 2019'da -1.119 milyon dolar olan açık pozisyonu, Haziran 2020'de -54.401 milyon dolara ulaştı.

Oysa Merkez Bankasının döviz rezervi de Şubat 2019'da 77.623 milyon dolarken, Haziran 2020'de 45.774 milyon dolara gerilemiştir.

Acaba özel bankalardan Milletin dövizini alıp ne yapıyoruz? Nerede o dövizler?

2017 yılının başında 90 milyar dolar olan brüt döviz rezervimiz bile Haziran 2020'de 45 milyar dolara gerilemiş oldu. Oysa Ali Babacan görevdeyken "Ben daha çok rezerv tutulmasını istiyorum" diye Babacan'dan şikâyet ediyorduk.

Daha çok ne istiyorsak aslında daha çok tam tersi olmuş meğerse.

Daha düşük faiz istedik daha çok faiz ödedik. Daha az faiz gideri dedik daha çok faize para ödedik.

Daha çok rezerv dedik daha az rezervde kaldık.

İşin özeti şu: Ülke olarak ciddi sıkıntılarımız var. Bu sıkıntıları "Biz Bize Yeteriz" düşüncesi ve uygulaması ile aşacak noktayı çoktan geçtik.

Gidişat oldukça kaygı verici. Bu sıkıntıların topluma yansması daha zor ekonomik şartları ifade ediyor.

Bu sıkıntılardan kurtulmak için sadece ekonomik bakış açısı yeterli olmayacaktır. Türkiye olarak baştan aşağı büyük bir değişim yaşamamız gerekiyor.

Bu sorumluluk ve acil durum sadece iktidarın değil, muhalefetin de hemen büyük hazırlık yapması gereken acil durumdur.

28 Temmuz 2020, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Hastalıklı Amerikan siyasetinin yeni aracı koronavirüs salgını oldu

İnsanlığın zihnindeki en öncelikli ve büyük soru "Bu koronavirüs salgını ne zaman biter" şeklindedir. Bu soruya verilen cevaplar ise ülkelere ve konuşan uzmanlara göre değişiyor. Bazı ülkelerde bu salgının etkisinin sona ermek üzere olduğu seslendirilirken, bazıları da salgının ikinci döneminin başladığını ileri sürüyorlar.

Hastalık ve siyaset

Dünyadaki bu tür gelişmeleri izlerken, Amerikan demokrasisinin içeriğine dönük kuşkuların tırmandığını hissediyorum. Çünkü koronavirüs salgını, Amerika'daki yerleşik medyanın ve derin devletin güdümü ile Donald Trump'ın ikinci defa seçilmemesi için kullanılıyor. Trump'ın salgın karşısında çaresiz kaldığını vurgulayan haberler ve yorumlar çok yoğun biçimde devam etmekte.

Yetersiz Biden

Amerikan siyasetinin bugününe baktığınızda en çarpıcı durumun, Trump'ın rakibi Biden'ın yetersizliğinde yoğunlaştığını da görüyorsunuz. Yaşı 80'e dayanmış olan ve hiçbir konuda hiçbir dikkate değer projesi bulunmayan Biden, yine yerleşik medya ve derin devlet tarafından çok güçlü olarak pazarlanıyor. Daha yardımcısı bile belli olmayan Biden'ın, anketlerde Trump'ın en az yüzde 15 ilerisinde bulunduğu iddia ediliyor.

Dünyadaki durum

Ve başta da söylediğim gibi koronavirüs salgını yerleşik medya tarafından Trump'ın beceriksizliğine bağlanıyor. Eğer dünyadaki gelişmeleri izliyorsanız, koronavirüs salgınının hala etkili olduğu ve tırmandığı sayısız ülkenin hiçbirinde yöneticilere dönük suçlamaların bulunmadığını görüyorsunuz. Örneğin Başbakan'ın veya Cumhurbaşkanı'nın hastalığa yakalandıkları İngiltere'de de

Brezilya'da da kimsenin aklına bunların istifasını istemek gelmedi. İran'da, Hindistan'da ve Çin'de de salgın tırmanıyor. Ama bu durum sadece Amerika'da siyasetin bir aracı konumunda.

Örnek mi aldık?

Bu durumu izlerken bizim demokrasinin de Amerikan demokrasisini örnek mi aldığına ilişkin kuşkularım artıyor. İktidardakilerin başarılarını görmezden gelip, her vesile ile ve her ilgisiz durum kullanılarak aleyhte söylemleri seslendirmek konusunda, biz de Amerika gibi değil miyiz?

Seçmenlerde var

Ancak her demokraside bir de "seçmenler" vardır. Bu seçmenler kendilerini gütmeyi amaçlayanları genel olarak başarısızlığa mahkum ederler. Biz Türkiye'de bunu defalarca görmedik mi? Ağzına gelen her şeyi söylemeyi siyaset sanan CHP sözcülerine karşı Cumhurbaşkanı Erdoğan her seçimden galip çıkmadı mı? Bakarsınız Trump da kasım seçiminde Biden'ı yener ve ikinci dönem Başkanlığı sürdürür.